

Tillsammans in i framtiden

Varberg i omvärlden – rapport januari 2019

Varberg
i omvärlden

VARBERGS
KOMMUN

Ett inspirerande arbete för framtiden

Varbergs vision är att bli *Västkustens kreativa mittpunkt*. För att visionen ska uppnås krävs kunskap om vår omvärld och hur den förväntas påverka oss. Vi behöver ständigt fundera över vad som påverkar vår utveckling på väg mot Västkustens kreativa mittpunkt. Vad innebär trender i samhället för oss lokalt – och vad betyder visionens ledord *nytänkande, framåtanda, kunskap och mod* i sammanhanget?

Med *Varberg i omvärlden* har vi skapat en plattform för samtal om dessa frågor, för att det i möten mellan olika aktörer kan uppstå idéer om nya sätt att anta utmaningar och om nya kreativa och hållbara vägar till framtidens Varberg. Under hösten 2018 bjöd vi in invånare, näringsliv och studenter till tre kreativa samtal med olika teman.

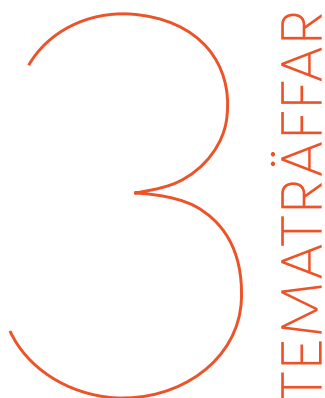
Processen har utvecklats i tätt samarbete mellan kommunen och EMC (Energi- och Miljöcentrum). Från kommunen har representanter från flera olika förvaltningar och bolag deltagit i en arbetsgrupp och resultatet av arbetet har sammanställts av samhällsutvecklingskontoret.

Arbetsgruppen hoppas nu att både nämnder, förvaltningar och bolag inom kommunen, men också lokala aktörer som restauranger, föreningar och fastighetsägare, ska inspireras av vårt arbete och få uppslag av den kommande idébanken, så att nya processer kan startas upp utifrån den vi berättar om här

Varberg i januari 2019
Jeanette Larsson, avdelningschef samhällsplanering
Samhällsutvecklingskontoret

”För att visionen ska uppnås krävs kunskap om vår omvärld och hur den förväntas påverka oss.”

Vad är Varberg i omvärlden?

- ① **Mobilitet för människor och gods**
- ② **Livet mellan husen**
- ③ **Digitalisering**

Inspirationen till *Varberg i omvärlden* kom från en engagerad kommuninvånare med en god idé. En arbetsgrupp med bred förankring i kommunens organisation omvandlade idén till ett koncept. Invånare och näringsliv bjöds in till kreativa samtal om hur vi tillsammans kan hantera framtida utmaningar och dra nytta av de möjligheter som utvecklingen på olika områden erbjuder. Totalt deltog 157 personer i *Varberg i omvärlden*, som hölls inom ramen för tre tematräffar under september till december 2018.

Omvärdsspaning, samtal och idéer

Varje tematräff har inletts med en gemensam omvärdsspaning och möjlighet att ta del av ny kunskap från tre inbjudna inspirationsföreläsare. Omvärdsspaningen har sedan legat till grund för kreativa och lösningsfokuserade samtal om en hållbar utveckling av Varbergs stad och landsbygd.

Under samtalen har en matris använts och fungerat som en gemensam ram för diskussionerna. Matrisens perspektiv har genomgående varit: dela, mötas, delaktighet och hälsa.

Resultatet från träffarna har blivit en unik korsbefruktning av idéer och samtal som uppstått tack vare den breda målgrupp som deltagit.

”När kunskap krockas och vi samtalar om den skapas förutsättningar för kreativitet.”

Teo Härén, författare och inspirationsföreläsare vid vår tematräff om digitalisering

Tre inspirerande tematräffar med mycket kunskap

① Mobilitet för människor och gods

Michael Johansson, tekn. dr och Forskare i Miljöstrategi, Campus Helsingborg, Lunds Universitet

Michael talade om hållbar mobilitet och dess möjligheter och effekter för samhällsplaneringen. Genom att flera personer kan dela på en vara möjliggörs en smartare användning av våra gemensamma resurser.

Se Michael Johanssons föreläsning här youtu.be/LOUjjELu2aA

Staffan Sandberg, strategisk trafik- och samhällsplanerare, Göteborgs stad

Staffan talade om hur samlastning och småskalig distribution kan fungera i den täta staden. Som exempel nämndes projekten Stadsleveransen och Lindholmsleveransen i Göteborg, som båda bygger på samlastning och distribution med mindre eldrivna fordon.

Se Staffan Sandbergs föreläsning här youtu.be/mNfOndrZ-x4

Birger Löfgren, Ph.D. RISE Research Institutes of Sweden

Birger talade om olika teknikdrivna mobilitetslösningar – både sådana som finns idag och de som väntar runt hörnet. Han belyste bland annat tekniklösningar som möjliggör ökad samåkning på landsbygden och fler resfria möten.

Se Birger Löfgrens föreläsning här youtu.be/ZFzfbFCQJuQ

2 Livet mellan husen

Anna Olofsson, *utvecklings- och hållbarhetsstrateg, HSB Göteborg*

Anna talade om HSB:s största hållbarhets-satsning, HSB Living Lab. HSB har en lång tradition av att skapa gemensamma mötesplatser för de boende och Anna gav exempel på hur hållbarhet kan kopplas till gemensamma ytor och funktioner.

Se Anna Olofssons föreläsning här youtu.be/UC4FkYqLMVI

Hanna Ahlström Isacson, *landskapsarkitekt, White Arkitekter Göteborg*

Hanna talade om hur stadens offentliga rum, som gator och torg, kan bli attraktiva och trygga platser. Vilka framgångsfaktorer kan vända en plats från att vara obesökt och otrygg till att vara en plats som stimulerar till möten i staden?

Se Hanna Ahlström Isacson's föreläsning här youtu.be/ragdRJkyzfc

Nils Phillips, *Röstånga Tillsammans*

Nils talade om hur det går att skapa utveckling på landsbygden. Med samverkan, entreprenörskap och ett gemensamt ägande har byn Röstånga genom sitt bygdebolag lyckats vända en negativ utvecklings-spiral till en positiv utveckling och självbild.

Se Nils Phillips föreläsning här youtu.be/pk7ZULIBwwY

3 Digitalisering

Stefan Fasth, *chefsarkitekt, Atea Sverige AB*

Stefan talade om digital transformation och att tekniken i sig inte utgör ett hinder. Med utgångspunkt i sex olika projekt genomförda 2018 gav Stefan exempel på hur man kan lyckas med hållbar innovation med kriterierna: Bra för planeten, Sund ekonomi och Acceptans från medarbetare.

Se Stefan Fasths föreläsning här youtu.be/6xDWoT5He9g

Sofia Granath, *Director Strategy & Product Management, Wireless Car Göteborg*

Sofia talade om innebörden av att "vara digital" och mer specifikt om hur det sömlösa digitala livet kan driva mot en säker, trygg, hållbar och demokratisk mobilitet. Hon belyste skillnaden mellan att använda digitala verktyg och att nyttja värdet av digital information.

Se Sofia Granaths föreläsning här youtu.be/_8iSx7jnM58

Teo Härén, *författare*

Teo talade om förmågan att utveckla saker och hur det behövs kreativt självförtroende och kunskap (input) för att kunna tänka nytt. Han resonerade även kring hur digitalisering påverkar både samhället och vår förmåga att vara kreativa.

Se Teo Häréns föreläsning här youtu.be/gG198AyYBeY

Kreativa samtal gav många idéer

De förslag och idéer som framkom under tematräffarnas kreativa samtal har fångats upp och sammanställts till en gemensam idébank som kommer att presenteras i sin helhet under våren 2019.

**Idébank
på gång**

Idébankens innehåll ska läsas mot bakgrund av de särskilda förutsättningar som rådde under tematräffarna: innehållet i inspirationsföreläsningarna, formen för samtalsupplägget och en unik sammansättning av deltagare för varje grupp har naturligtvis påverkat diskussionerna och resultatet.

Tänkbara trender för framtidens Varberg

Trots att förutsättningarna för varje samtal har varit unika har det utifrån resultatet från tematräffarna gått att identifiera sex gemensamma tänkbara trender för en hållbar utveckling av Varberg. På nästa sida presenteras dessa trender och olika tankar som framkom inom respektive område under tematräffarna.

TÄNKBARA
TRENDER

Bilens plats i staden

Hur ser bilens plats i staden ut i framtiden? Detta var ett återkommande samtalsämne under de tre träffarna. Ämnet lyftes fram med olika infallsvinklar och det speglas på ett flertal ställen i idébanken. I flera framtidsscenario utmanas bilens utrymme i staden, där bilburen framkomlighet och parkeringsmöjligheter ges lägre prioritet än idag. Det diskuteras bland annat om bilfritt centrum, parkeringsnorm och olika varianter av bilpooler för att kunna nyttja stadens ytor och resurser på nya sätt.

Digitalisering av rese- och transportsektorn lyfts fram som en förutsättning för minskad biltrafik. Behovet av större flexibilitet och variation mellan olika resesätt och infrastruktur tas upp för såväl stad som landsbygd.

Det spånas även om godstransporternas plats i staden och hur de kan bli mer hållbara. Genom att kunna samköra godstransporter minskar exempelvis antalet lastbilar i staden. Godstransporterna skulle i sin tur kunna samköras av mindre eldrivna fordon för att inte ta lika stort utrymme. En stad utan trafik upplevs som trevligare, då kan stadsmiljön och gatorna användas till annat än bilen.

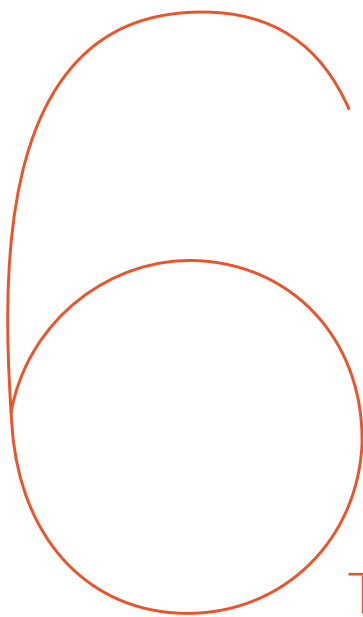
Delande ekonomi

Delande ekonomi medför bättre utnyttjande av resurser och har varit ämne för stort engagemang. Perspektivet har återkommit i de kreativa samtalen och lyfts fram genom idéer om att dela olika typer av funktioner och ytor. Det handlar om att använda saker när man själv behöver dem, för att sedan möjliggöra för andra att kunna nyttja dem.

Saker som människor kan tänka sig att dela är ofta nyttoprylar från hemmet. Grannar kan gemensamt äga exempelvis en gräsklippare, hushållsmaskin eller verktygslåda. Ytor som kan delas handlar om olika typer av mötesplatser såsom kontor, parkeringar eller handelsytor med showrooms. I ett framtidsscenario skulle speciella ytor kunna avsättas för delande mellan byggnader.

Vid flera samtalsbord diskuterades delandet av olika färsätt med exempel som bilpool och cykelpool. Ett annat perspektiv på delande som togs upp var det sociala delandet som ger möjligheter att dela kunskap, upplevelser och erfarenheter med varandra.

Digitalisering ses som en bidragande möjlighet till trenden om delande ekonomi. Med ett digitalt stöd, exempelvis i form av en app, blir det lättare att dela både nytt och begagnat.

TÄNKBARA
TRENDER

Trygga säkra miljöer

I takt med att utvecklingen går framåt är det viktigt att värna om säkerhet och skapandet av trygga miljöer. Under temat mobilitet handlade de kreativa samtalen om att framtida färdssätt ska vara säkra och att infrastruktur ska möjliggöra fler hållbara resval.

En lösning som lyftes var att, för minskad olycksrisk, ha en tydlig avsatt yta för respektive transportsätt, exempelvis gång- och cykelväg kombinerat med enskilt stråk för elcykel. Med fokus på människan i centrum spånades det om en mer trafiksäker miljö i staden, där människor kan röra sig bland färre bilar. Med digitaliseringens hjälp kan säkrare resor möjliggöras genom att informera och varna för olycksdrabbade sträckor.

Trygga och säkra miljöer kan också handla om mötesplatser. Genom att skapa aktiviteter under olika tidpunkter på dygnet skapas ett flöde av människor. Ju fler mötesplatser och aktiviteter desto fler människor som rör sig. Upplysta mötesplatser bidrar även till en säkrare upplevelse.

Gröna aktivitetsytor och mötesplatser

Närhet till grönområden och natur samt platser som ger människor möjlighet att träffas var ett ämne som fick stort utrymme under samtalen. Det handlar om stråk och platser som lockar människor att röra sig, uppehålla sig och mötas. Det sociala rummet som finns i mötesplatser, butiker och restauranger värderades högt under tematräffarna. Det behövs ytor som inbjuder till möten mellan grupper och skapar gemenskap. Uteplatser och öppna gemensamma mötesplatser i det offentliga rummet bidrar dessutom till en attraktiv och levande stadsmiljö.

Närhet till grönområden kan handla om mer grönska i staden, exempelvis på parkeringar, tak och väggar. Grönskan gör nytta i vår stad genom att rena luften och minska buller. Olika former av småskalig odling kan i sin tur skapa mötesplatser. Med ny teknik går det lättare att hitta till rekreationsområden då tillgängligheten ökar.

Flera grupper talade om behoven av att skapa mötesplatser där kunskap kan delas mellan människor, exempel som nämndes var stadsodling, konstnärlig verksamhet och utomhusidrotter. Mer än en gång framhölls värdet av att olika åldersgrupper naturligt kan träffas i utomhusmiljöer runt om i Varbergs kommun.

Teknik och digitalisering förbättrar även möjligheterna till att vara kreativ på landsbygden vilket medför att fler kan bo och jobba där. Det skapar i sin tur förutsättningar för minskat resande till staden.

TÄNKBARA
TRENDER

Medskapande av stad och landsbygd

Flera av de kreativa samtalen handlade om att vanliga människor ska kunna vara med och påverka och skapa i sin omgivning. Att vara medskapande handlar om jämlikhet och rättvisa; det ska vara liknande förutsättningar för medskapande i stad som på landsbygd, för yngre som för äldre. Detta skapar i sin tur nya sätt att mötas och forum för att dela kunskap. Att skapa mötesplatser inbjuder till social gemenskap för dem som bor och verkar i ett område. Mötesplatserna bidrar även till levande och tillgängliga miljöer.

Möjligheten att kunna påverka sin omgivning kan exempelvis yttra sig i olika former av medborgardialog. Ju fler dialogformer, desto bredare perspektiv och idéer. Kommunen har en viktig medskapande roll i att ta fram nya former för dialog, under de kreativa samtalen nämndes bland annat förslag som pizzadialog, barndialog och promenaddialog. Det finns även många möjligheter med digitala möten, dock finns ett värde i att träffas fysiskt – en kombination av digitala och fysiska möten ger flest fördelar.

Innovation – tänka nytt och ta in ny kunskap

Det sista tydligt återkommande spåret från de kreativa samtalen handlar om att ta in kunskap och tänka nytt. Detta kan göras på många olika sätt, men ett sätt som lyftes fram var att ta vara på möjligheten att lära sig av andra och inte uppfinna hjulet igen.

Förslag och idéer som framkommit under samtalen har flertalet gånger byggts på exempel och aktörer som redan genomfört liknande idéer, i Varberg eller i vår omvärld. Det nämndes att den nya stadsdelen Västerport kan innebära möjligheter för att testa nytt i Varberg. En innovationsplattform/testbädd kan hjälpa till att testa nya lösningar i skarpt läge.

Framgångsfaktorer som bidrar till innovation

Enligt deltagare i våra kreativa samtal

Ta vara på varandras kompetenser och "krocka kunskap"

Våga tänka nytt, utnyttja en yta till mer än bara en sak

Skapa en kultur och arena för att våga prova nya saker

TÄNKBARA
TRENDER

Några slutliga ord

Vanligt förekommande aktörer

enligt deltagare i våra kreativa samtal

Under tematräffarna nämndes ett antal olika aktörer som tänkbara initiativtagare och medspelare för olika förslag och idéer. De fem aktörer som nämndes flest gånger inom ramen för idébanken var:

Tack, **tack!**

Tack till alla deltagare för stort engagemang och intressanta samtal.
